

Oahppopládna - Jo3 tekstijlladuodjefáhka

Dette er en lulesamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på nordsamisk.

Sámedigge mierredam njuolgadustjállagin 15.06.2021, láhkavuodo:
snjilltjamáno 17.b 1998 nr 61 láchka vuodoskávlá ja joarkkaáhpadusá birra
(áhpadusláhka) § 6-4 nuppát ladás.

Fámon 01.08.2022 rájes

Fága birra

Fága relevánsa ja guovdásj árvo

Jo3 tekstiilladuodjefágan la sáhka duodjuhit sáme árbbedábálasj gáptijt, gahperijt ja ietjá sáme biktasijt ja tekstiilladuojijt. Gå praktihkalattjat barggi tekstijlaj, ietjá ábnasij, iesjguhtik sávveteknikhaj, vædtsagij ja masjijnaj ávddánahtti viddnooahppe duodjuhime tjehpudagájt ja dádjadusáv duoje árbbedábijs, hámijs ja teknikaj. Viddnooahppe galggi átsádit, idiejajt ávddánahttet ja duodjuhit ádå sáme arvusmahtedum biktasijt ja ietjá duodjebuktagijt. Duodjefáhka galggá viddnooahppiijt gárvedahttet duosstot sebrudagá dárbojt árbbedábálasj ja ádå lágásj giehtaduojijda. Dat merkaj duodjefáhka galggá sihkarasstet jut sjaddi oahppam duodjára gudi árbbedábálasj duojev máhtti ja gudi ávddålijguovlluj gæhttji ja huomahi duojijt majna álgoálmumukmáhtto I vuodon.

Gájka fága galggi áhpadusá árvvovuodov duohtan dahkat. Jo3 tekstiilladuodjefáhka galggá liehket fáron ávddánahtátijt duodjebuktagijt majna guodelisvuolta, kvalítiehta, kultuvrra ja histávrrå I vuodon. Viddnooahppe galggi dâmadimávov ja rijbbamav muossádit ja gávnnat ietjasa fágalsj identítiehtav giehtatjehpudagáj milta ávddánahttet ja giehtaduodjuhime bargov reflektierit tekstiilladuojen. Bargo tjadá ávddánahtti viddnooahppe máhtov sáme kultuvrrárbe ja luondoárbe moattebelakvuoda ja variasjâvnå birra ja ávddánahtti dádjadusáv nârmajs, etihkas ja estetihkalasj ávddânbuktemijs duojen. Árbbediehto galggá vájkkudit jut viddnooahppe luondov vieledi ja dâdjadi gâktu ressursaadno la tjanâdum aktij luondoboannudagáj gâhttimijn boahhte buolvajda. Fáhka galggá fáron máhtov vaddemin barggovadde ja bargge vælggogisvuodaj ja rievtesvuodaj birra ja gâlmâbelak aktisasjbargo mávsulasjvuoda birra, manna barggovadde, bargge ja oajvålattja aktan barggi buorre barggoiellemav ávddánahtátijt.

Guovdásj elementa

Tekstiilladuodje

Guovdásj elementan tekstiilladuodje I sáhka vâlljit hiebalasj gâpptásijt ja ietjá ábnasijt ja iesjguhtik duodjeteknikaj adnet gå duodjuj árbbedábálasj ja ádå lágásj tekstiilladuojijn. Dasi gullu prosessa vuodoskândaj dahkama ja hiebadallama rájes gitta doajmme ja hiebalasj gâlvvuj. Dat merkaj dahkat sârggomijt ja bargotjuorggamijt maj milta buktagijt dahkap. Guovdásj elemænnatj gullu aj masjijnajt ja vædtsagijt adnet ja ájmon anedit, vâlljit vuogas rumâjbarggamvuogijt bargadijn ja barggat varresvuoda, birrasa ja sihkarvuoda njuolgadusáj milta.

Duodjeárbbedáhpe

Guovdásj elementan duodjeárbbedáhpe I sáhka iesjguhtik gáppte- ja ietjá tekstiilladuodjeárbbedábijis iesjguhtik guovlojn Sámen ja gáktu da li histávrálettat rievddam, ja adnet dav vuodon ietjas duodjuhimen. La aj sáhka iesjguhtik tekstilaj anos ja masi ja gáktu árbbedábálasj ja ádá lágásj duoje aneduvvi. Guovdásj elemænttaj gullu aj fáhkagielav adnet gá duodjuj ja gá buktagij birra subtsas.

Oasesmárnándádjadus

Oasesmárnándádjadusá guovdásj elementan la sáhka ietjas buvtadime gálojs ja sisbáhtusijis. Guovdásj elemænttaj gullu aj ietjas bargojt presentierit ja oasstijt bagádit iesjguhtik aktijvuodajn. Guovdásj elementan la aj sáhka mærkagálvvotsieggimis ja duoje iesjvuodaj ja kultuvralasj- ja árbbedábálasj árvo gaskostimes. Dasi gullu aj adnet fága kultuvrrahistávráv bargonis. Ietjas duojijt ja dievnastusájt iesjguhtik værmádagáj baktu vuobdedahttet ja vuobdet la aj oassen guovdásj elementas.

Fágajgasskasasj tiebmá

Álmmukvarresvuohtha ja bierggim

Jo3 tekstiilladuodjefágan merkaj fágajgasskasasj tiebmá álmmukvarresvuohtha ja bierggim duodjuhit ja árbbediehtagav ávddánahttet fágan ja dámadimávo ja rijbbama tjadá identitiehtav nannit ja jærmálettat válljit ietjas iellemin. Dási gullu aj iesjluohtádusáv ávddánahttet ja duosstat vuojnosa javllat. Tiebmáj gulluji aj buorre barggorutijna ja vuogas rumájbarggamvuogijt válljit ja adnet viehkkenævojt duodjebargon. Fágajgasskasasj tiebmá álmmukvarresvuohtha ja bierggim la aj tjalmostahttemin gáktu duodje máhttá iesjguhtik láhkáj juogostjanástagáv vuosedit.

Guoddelis ávddånibme

Jo3 tekstiilladuodjefágan merkaj fágajgasskasasj tiebmá guoddelis ávddånibme ahte lájttálisát ja birásdiedulattjat reflektieri guoddelis, etihkalasj ja økonomiijalasj vidjurijt gá vállji ja adná ábnnasijt ja teknologiijav duodjuhimen. Tiebmáj gullu aj dahkat praktihkalasj ja nanos árbbedábálasj ja ádá lágásj duodjebuktigijt majna I buorre kvalitiehtta, majt máhttá rájnnit, ájmon anedit ja divodit. Guoddelis ávddånibme merkaj aj fáhka la fáron sihkarasstemmin værálda luonndo- ja kultuvrraárbev.

Vuodotjehpudagá

Njálmásaj tjehpudagá

Njálmásaj tjehpudagá jo3 tekstiilladuodjefágan la fáhkagielav ja duodjeterminologijjav adnet gá buktagijt ávddånbukta ja gávvit. Dasi gullu aj barggoprosessaj ja duojij birra substsastit ja reflektierit etihkalasj ja estetihkalasj bielijt. Njálmásaj tjehpudagájda gullu aj guládallat estetihka, desájna ja barggoprosessaj birra barggorádnaj, oasstij ja ietjá aktisasjbarggoguojmij

Buktet tjállet

Buktet tjállet jo3 tekstiilladuodjefágan la tjálatattjat plánit, dahkat skándajt, bargotjuorggamijt, tjielggidusájt ja gávvidimijt. Dat merkaj aj dokumentierit ja árvustallat bargojdis ja duodjemoallánagájt adnet. Dasi gullu buktagijt ja dievnastusájt ávddånbuktet ja oasstij, barggorádnaj, buvtadiddjij, árbbedáhpeguoddij ja ietjá aktisasjbarggoguojmij guládallat. Dasi gullu vil átsádit ja reflektierit fágallasj tiemáj ja tjuolmaj birra, argumentierit ja ietjas tevstajt rievddadit.

Buktet láhkát

Buktet láhkát jo3 tekstiilladuodjefágan la gávnnat ja árvustallat diedoijt fáhkagirjálásjuodan ja dádjadit duodjefágalasj buojkuldagájt, symbávlájt, merkajt ja ornamentajt gá barggá bargotjuorggamij, sárggomij ja skándaj. Buktet láhkát sisadná aj histávrrálasj gáldoijt dálkkut ja adnet gáldoijt lájttális ja luhtedahte vuohkáj.

Buktet riekknit

Buktet riekknit jo3 tekstiilladuodjefágan la mihttit, dahkat skándajt ja merustit stuorrudagáv. Dasi gullu aj merustit man állo ábnnasav dárba, gáloijt ja ájggeanov ja gárves buktaga hattev merustit. Riekknimtjehpudagán la aj sáhka adnet árbbedábálasj sáme mihttimvuogijt duodjebargon.

Digitála tjehpudagá

Digitála tjehpudagá jo3 tekstiilladuodjefágan la digitála vædtsagijt adnet sjuggelis prosessajn, buvtadimen, desájnnimin ja buvtaávddånahhtemin ja gá gáloijt merustallá ja gá ietjas duojijt ja dievnastusájt vuobdedahtta. Digitála tjehpudagájda gullu aj árvustallat, giehtadallat diedoijt, gáldojda liehket lájttális ja vuosedit gáldojda aktan diehtet dahkkerievtesvuodaj birra. Dasi gullu aj ávddånahhtet etihkalasj diedulasjuodav ja adnet digitála jiermev ja njuolgadásájt ja nármaijt tjuovvot.

Máhtudakulme ja árvustallam

Tekstijlladuodjefága máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme

Áhpadusá ulmme le viddnooahppe galggá máhttet

- plánit, tjadádit, árvustallat ja ietjas bargojt ja barggoprosessajt dokumentierit ja fáhkaterminologijav adnet duodjuhahttijn
- átsádit iesjgenjalágásj árbbedábijit ja guovloj sierralágásjuodajit tekstijlladuojen ja dajit adnet allasis arvusmahttemij etihkalasj vuogijn duodjuhit
- adnet sárngomijit, barggotjuorggamijit, modellajit ja digitála vædtsagijit gå ávddánahttá ja hábbmi árbbedábálasj ja ádå tekstijla buktagijit
- gæhttaladdat ja guoradallat masi ja gåktu iesjguhtik ábnasijit adnep, ábnasijit dábdomerkajit ja vihpamav ja dan milta tekstijlladuoijit dahkat
- adnet árbbedábálasj sáme mihttimvuogijit gå gárru ja hiervvi gáptijit ja hervajit ma gápptáj gulluji ja reflektierit daj árvov
- mihttit, dahkat ja hiebadit vuodoskándajit árbbedábálasj gáptijda, gahperijda ja ietjá hervajda ma gápptáj gulluji ja ietjá tekstijla duodjebuktagijda ja dajit adnet ietjas duodjuhimen
- adnet bájkálasj árbbedábijit gå tekstijlladuodjebuktagijda hervajit hábbmi
- merustallat ábnas- ja buvtadimgálojt ietjas buktagijn ja dievnastusájn ja vuojnet gåktu ábnasválljim, produktivitiehtta ja tjijnnim aktij gulluji
- adnet ja ávkástallat ábnasijit hiebalasj vuogijn duodjuhimen
- goarrot gáptijit ja gahperijit giehtasávviijn ja masijnnasávviijn dárbo milta ja adnet iesjguhtik guovloj teknihkajit gå duodjuj hervajit ma gápptáj gulluji ja ietjá tekstijla duoijit
- dahkat ádå buktagijit ja reflektierit árbbedábálasj sáme skándajit, hámiijn ja symbávláj anov dan bargon
- adnet desájnnaprosessajit ávddánahtátijit ja hábbmitijit ádå duodjebuktagijit ma li triendajda hiebaduvvam ja ávddánbuktemvuogijda ma rievddi ja árvustallat kvalitiehtav ja reflektierit ietjas bargoj etihkalasj ja estetihkalasj vidjurijit
- rájnnit, ájmon anedit ja divodit tekstijla duodjebuktagijit ja tjielggit gåktu dajit vuorkut
- ájmon adnet masijijnajit, vædtsagijit ja nævojt varresvuoda, birrasa ja barggosihkarvuodanjuolgadusáj milta
- adnet iesjguhtik digitála ressursajit gå vuobdadahttá ja vuobddá ietjas ja vidnudagá buktagijit ja mærkkagálvojt ja gå oasstij ja ietjá aktisasj barggorádnaj guládallá guoddelis láhkáj

- buojkodat iesjguhtik sáme duodjeorganisasjavnáj ja -ásadusáj ávdåsvåsståduossuorgijt ja bargojt ja gåktu dajs ávkev adnet, ja reflektierit makkir rálla dajn la sebrudagán
- adnet buorre barggodábijt ja válljit vuogas barggamvuogijt majt bargadijn rievddadallá vaj noadevigijt garvvá
- tjuovvot njuolgadusájt ja sjehtadusájt ma barggodilev regulieriji, ja tjielggit barggovadde ja bargge vælggogisvuodajt ja rievtesvuodajt
- tjielggit sáme tekstijlladuoje histåvråv ja ærádisáv ja adnet histåvrålasj gáldojt referånssan buktagij buvtadimen ja rekonstruierimin váj iehtjåda máhtti dajt guorrat

Åhpadattijn árvustallam

Åhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja máhtudagáv ávddånåhttet. Viddnooahppe vuosedi ja ávddånåhtti máhtudagáv jo3 tekstijlladuodjefågan gå adni máhtov, tjehpudagåjt ja låjttålis åjådallamav gå galggi dahkamusåjt tjoavddet. Bagådalle galggá dilev hiebadit vaj viddnooahppe bæsså fáron mierredimen ja oahppammiellaj alodit iesjguhtiklågåsje bargoj baktu. Bagådiddje ja viddnooahppe galggaba sågastallat viddnooahppe ávddånime birra jo3 tekstijlladuodjefågan. Viddnooahppe galggi bessat vuosedit majt bukti, ja ietjas fågalasje ávddånime badjel reflektierit. Bagådalle galggå bagådallat ienep oahppama gåktuj ja åhpadimev hiebadit navti váj viddnooahppe bessi bagådallamij milta låggnjit ietjasa máhtudagáv fågan.

Árvustallamårnik

Loahppaårvustallam

Fåhkagæhttjalime ávddåla galggi gåjka gudi ælla tjuovvum dábålasje oahppomanov, rijbbam tjålålasje eksåman mij la fåga oahppoplána milta dagåduvvam. Eksåbma dagåduvvå guovdåsje åsadusåjn ja sensurieriduvvá båjkålattjat. Eksåman ij galga liehket gårvedimoasse Jo3 tekstijlladuodjefåga åhpadus galggå fåhkagæhttjalimij låhpaduvvat. Gåjka galggi fåhkagæhttjalimev tjådådit, mij galggå gávtsen barggobiejven tjådåduvvat.